

MART, 2017.

BILTEN

Republika Srbija
Ministarstvo poljoprivrede i
zaštite životne sredine

Poljoprivredne
stručne
službe
Srbije

Институт за
примену науке
у пољопривреди

Sektor za ruralni razvoj www.psss.rs

Broj 3.

Vinogradarski registar, uslovi
i način upisa

Kukuruz za silažu

Plodored i odabir hibrida
kukuruzna

Uloga i značaj malčiranja
zemljišta

Obaveza plaćanja doprinosa
od strane lica koje ima
registrovano poljoprivredno
gazdinstvo

Cene voća i povrća na
zelenim i kvantaškim
pijacama u Srbiji

Cene žive stoke na
stočnim pijacama u Srbiji

Cene žitarica i stočne
hrane u Srbiji

Objavite ponudu svojih
poljoprivrednih proizvoda

Tehnički urednik
Valentina Aleksić, dipl.ing.
melioracija zemljišta i voda

IZDAVAČ:

**POLJOPRIVREDNA
STRUČNA I
SAVETODAVNA SLUŽBA
“POLJOSERVIS” D.O.O.
KNJAŽEVAC**

Knjaza Miloša 75
19350 Knjaževac
tel.019/730-888

E-mail: poljoservis@yahoo.com

S a d r Ź a j

Naslovi /autori	Strana
1. Vinogradarski registar, uslovi i naćin upisa - Sanja Ćokojević	1
2. Kukuruz za silaŹu- Nedeljko Pipović	2-2
3. Plodored i odabir hibrida kukuruza- Srđan Cvetković	3-4
4. Uloga i znaćaj malćiranja zemljiŹta –Valentina Aleksić	5-10
5. Obaveza plaćanja doprinosa od strane lica koje ima registrovano poljoprivredno gazdinstvo - Dragan Kolćić	10
6. Agroponuda / STIPS	11-17

TiraŹ: 150 primeraka

Vinogradarski registar, uslovi i način upisa

Zakonom o vinu je predviđena obaveza upisa u Vinogradarski registar svih pravnih, odnosno fizičkih lica i preduzetnika koji proizvode grožđe na površini i manjoj od 10 ari a realizuju- prodaju svoje grožđe na tržištu namenjeno prometu. Odnosno, obavezi navedenog upisa u Vinogradarski registar podležu svi proizvođači- vlasnici zasada vinograda površine 10 i više ari.

Upis u registar vrši se na osnovu zahteva koji podnosi pravno lice, preduzetnik, odnosno fizičko lice nekoj od najbližih kancelarija stručne organizacije za vođenje Vinogradarskog registra prema sedištu proizvođača grožđa- pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno prebivalištu proizvođača grožđa- fizičkog lica. (za područje Knjaževca i Sokobanje to je „Centar za vinogradarstvo i vinarstvo Niš“) Zahtev se podnosi na obrascu VV1- Zahtev za upis u Vinogradarski registar, koji proizvođači dobiju uz dokumentaciju za obnovu registracije od Uprave za trezor. Uz zahtev je potrebno dostaviti i sledeću dokumentaciju: izvod iz Registra privrednih subjekata, izvod iz katastra nepokretnosti i kopije planova za katastarske parcele na kojima se nalaze vinogradarske parcele koje se upisuju u Registar, ugovor o zakupu, korišćenju, odnosno dokument kojim se potvrđuje da dati proizvođač proizvodi grožđe na svojim vinogradarskim parcelama, kao i dokaz o uplaćenim administrativnim taksama.

Svaki proizvođaču grožđa prilikom upisa u Vinogradarski registar dodeljuju se registarski broj i izdaje izvod iz registra sa brojem vinogradarske parcele i grafički prikaz tih parcela.

Promenu podataka o godišnjoj proizvodnji grožđa sa rodni vinogradarskih parcela, u cilju određivanja proizvodnog potencijala, proizvođač grožđa prijavljuje Ministarstvu svake godine nakon berbe, najkasnije do 15.11. tekuće godine.

Osnovni cilj upisa u Vinogradarski registar je da se tačno utvrde površine pod vinovom lozom (sa svim svojim sortnim karakteristikama i specifičnostima) i proizvodni potencijal, što predstavlja obavezu u procesu usklađivanja sa standardima EU. Takođe, još jedan cilj upisa u vinogradarski registar je da se promoviše naša zemlja sa svim specifičnostima koje pojedini njeni krajevi tj vinogradarski rejoni nose i da naša vina, a pre svega vina sa geografskim poreklom, postanu prepoznatljiva na svetskom tržištu. Ako dođe do promene u registar se upisuju promene u roku od 15 dana od dana nastale promene. Za sve bliže informacije proizvođačima grožđa su na raspolaganju institucije: Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, Poljoprivredne savetodavne i stručne službe Republike Srbije, neka od šest najbližih kancelarija Stručne organizacije za vođenje Vinogradarskog registra (Niš -okruzi u nadležnosti: Nišavski, Toplički, Pirotski, Jablanički, Pčinjski kao i AP Kosovo i Metohija) Kontakt osoba: Zlata Vidanović Adresa: Kolonija El br. 6, 18000 Niš, telefon/fax: 018/4541-128 i 018/4541-023 e-mail: cewin.zlata@gmail.com.)

Kukuruz za silažu

Setva kukuruza će početi uz povećanje temperature zemljišta. Poljoprivrednici, **stočari vrlo često pitaju koji hibrid izabrati za pripremu kvalitetne silaže.**

Na tržištu se nalazi velik izbor hibrida kukuruza, različitih osobina i dužine vegetacije. Naime, hibrid koji će biti proizveden sa ciljem spravljanja silaže mora imati određene osobine koje ga kvalifikuju za ovu namenu. Pored velike biomase koja se u neku ruku podrazumeva, hibrid treba da obezbedi što veći sadržaj proteina pošto je silaža kukuruza siromašna ovim materijama. Pozeljno je i da hibrid ima određeni odnos klipa i zelenog dela biljke, kao i da se lako “gazi”, odnosno skladišti u silo trenčeve.

Od velike važnosti se pokazala “stej grin” osobina koja omogućava da listovi ostanu zeleni čak i u stresnim uslovima naglih visokih temperatura i sušnih perioda u toku sezone. Ovo se pokazalo od velike važnosti jer omogućava proizvođačima koji u proizvodnji silaže kombinuju proizvodnju hibrida iz pete i šeste grupe zrenja da proces siliranja obave u što dužem vremenskom periodu, time dobiju na kvalitetu pripremljene silaže. Kod odabira hibrida moramo voditi računa i o dužini vegetacije. Ukoliko odaberemo prerani hibrid, postići ćemo manji prinos. Kod odabira prekasnog hibrida, kvalitet silažne mase biće niži radi premalog učešća zrna.

Da bi se odredio najpogodniji hibrid, važne su sledeće karakteristike:

visina biljke,
ranostasnost,
kasnostasnost,
vreme cvetanja,
vreme sazrevanja,
hranjiva vrednost,
prinos,
osetljivost na trulež stabljike,
čvrstina stabljike.

Prinos jako zavisi o postignutom sklopu (broj biljaka po jedinici površine).

Kod uzgoja kukuruza namenjenog proizvodnji silaže od čitave stabljike, gustina treba biti 10% veće, ali treba obratiti pažnju na potrebu biljke za vlagom kada naliva zrno!!!

U praksi se često događa da je posejan premali broj zrna po jedinici površine, što ima za posledicu manji prinos. Ređi su slučajevi pregustog sklopa. U tim slučajevima, klipovi kukuruza se slabije razvijaju, učešće zrna u masi je premalo, pa je i kvalitet silaže manji.

Poljoprivrednim proizvođačima koji se bave stočarskom proizvodnjom u interesu je imati **što kvalitetniju silažu**, pa ću podsetiti na već poznate činjenice koji utiču na prinos i kvalitet silažne mase:

Kukuruz za silažu – najpovoljniji period za siliranje čitave stabljike kukuruza treba obaviti u vreme kad usitnjena silažna masa kukuruza ima vlažnost 65 do 70%. Nalivanje zrna još uvek nije završeno: gornja polovina zrna je tvrda, a donja je meka i mlečna (mlečna linija na 2/3 do 1/3 zrna). Tada je učešće zrna u silažnoj masi optimalno, sadržaj šećera takođe, a probavljivost takve silaže najbolja. Ukoliko prevremeno započnemo silirati u silažnoj masi biće manje zrna, a to znači i manje energije. Prilikom prekasnog siliranja, prenizak sadržaj vode u masi otežava sabijanje mase. Osim od suve materije, kvalitet silažne mase zavisi i od učešća zrna, lista i stabljike u ukupnoj silažnoj masi: u silažnoj masi treba da ima 40-50% zrna i 20-30% listova. Prilikom ubiranja kukuruza za silažu moramo voditi računa o visini reza (optimalna je 25 cm). Ukoliko silažni kombajn odreže stabljiku kukuruza na 40 cm ili čak više umanjice prinos silažne mase za otprilike 5%, a porast će njena probavljivost. Češće se događa da je visina reza niža od optimalne. Tada sa prenisko odrezanom stabljikom unosimo u silos čestice zemlje, time i uzročnike kvarenja.

Na kraju, moramo voditi računa i o dužini sečke. Kraći rez omogućuje bolje gaženje i sabijanje biljne mase.

Osim potpunog reza biljne mase, za kvalitet kukuruzne silaže važno je da je silokombajn opremljen procesorom za rezanje, gnječenje i otvaranje svakog kukuruznog zrna («corn-cracker»). Takva silažna masa bolje se konzervira, životinje je bolje vare.

Plodored i odabir hibrida kukuruza

Način obrade zemljišta, upotreba đubriva, način setve i nega useva razlikuju se od kraja do kraja i vrlo često usled propusta pojedinih agrotehničkih operacija dovode do značajnog umanjenja prinosa, tako da navike proizvođača još uvek u velikoj meri određuju uspešnost poljoprivredne proizvodnje. Ratari u Srbiji često ne poštuju plodored pa se kukuruz u Srbiji niz godina proizvodi u monokulturi. Iako je kukuruz tolerantan na gajenje u monokulturi, posebno na zemljištima sa visokim proizvodnim potencijalom, potrebno je napomenuti da ovakav način proizvodnje nosi i velike rizike i teškoće. Na prvom mestu to se ogleda u otežanom suzbijanju jednogodišnjih i višegodišnjih korova, uzročnika bolesti kao i štetočina. Jedan od velikih rizika proizvodnje kukuruza u monokulturi su štete koje nanosi kukuruzna zlatica, kako u stadijumu larve, kada se nakon piljenja ubuši u stablo, što rezultira poleganjem useva, tako i u stadijumu zrele jedinke, kada štetu nanosi presecanjem svile kukuruza, čime utiče na nepravilnu oplodnju ili čak i njen izostanak, a time i na smanjenje prinosa. Važno je napomenuti da se kukuruzna zlatica bez razlike javlja u svim krajevima Srbije. Zbog svega navedenog se i preporučuje proizvodnja kukuruza u plodoredu. Plodored je jedna od najefikasnijih mera zaštite od napada kukuruzne zlatice. Posebnu pažnju treba posvetiti izboru preduseva. Optimalno je da se setva kukuruza planira nakon nekog višegodišnjeg useva, kao što je detelina, lucerka, pasulj ili grašak. Pored toga dobro se pokazala i kombinacija sa ozimim žitima, krompirom i drugim usevima. Ukoliko je kao predusev bila posejana neka leguminoza, količina azotnih đubriva se može smanjiti, ali se ipak preporučuje uzorkovanje i provera sadržaja azota na osnovu neke od standardnih metoda. Brojna istraživanja i ogledi potvrđuju da se u uslovima proizvodnje u plodoredu ostvaruju veći prinosi pa je pored prethodno navedenih i to jedan od razloga za primenu plodoreda kao osnovne agrotehničke mere. Važno je istaći i da proizvodnja kukuruza u monokulturi ima efekte i na razvoj specifičnih grupa mikroorganizama i usporavanja procesa humifikacije i mineralizacije organske materije u zemljištu. Na mikrobiološku aktivnost u zemljištu pod kukuruzom veliki uticaj ima i predusev, a najveći prinosi ostvaruju pri gajenju kukuruza posle soje. Prosečan prinos kukuruza u veoma čestom dvopoljnom plodoredu prosečno je viši za oko 10 do 12% u odnosu na proizvodnju kukuruza u monokulturi, posebno na zemljištima slabijih proizvodnih sposobnosti. Predusev kukuruza treba da u neku ruku očisti parcele od korova, da ne istroši pristupačnu vodu i hraniva, te da ne degradira fizičke osobine zemljišta. Nepovoljni predusevi za proizvodnju kukuruza su šećerna repa, suncokret i sirak. Prilikom odabira hibrida proizvođači treba prvenstveno da odaberu hibride koji daju najbolje prinose u agroekološkim uslovima njihovog regiona. Treba voditi računa i o osobinama hibrida kao što su otpuštanje vlage iz zrna, otpornost na bolesti, visina stabljike, čvrstoća stabljike, ali i o tome šta će biti naredni usev. Pored ovoga treba imati u vidu i krajnju namenu kukuruza - da li će se koristiti za zrno ili silažu, da li će se zrno direktno prodati ili koristiti na imanju? Pored nabrojanog, najznačajniji faktori kod izbora hibrida su grupa zrenja i potencijal prinosa. Ukoliko se radi o većoj površini pod kukuruzom, treba sejati nekoliko različitih FAO grupa zrenja, jer sejanje samo jedne grupe zrenja može biti vrlo rizično i često manje profitabilno. Kukuruz za zrno mora dostići fiziološku zrelost jednu do dve nedelje pre prvih jesenjih mrazeva. Iako kasni hibridi prinosem prevazilaze ranije, rani i srednje kasni hibridi, koji su selekcionisani u poslednjim godinama, približili su se prinosem kasnijim hibridima. Često kasni hibridi ne mogu na vreme da sazru, što dovodi do povećane vlage u zrnu. Kasna berba, vlažnije zrno i povećani troškovi sušenja, opasnost od pojave bolesti klipa, kasna obrada zemljišta i setva pšenice, su faktori koji u znatnoj meri utiču na smanjenje profita svakog poljoprivrednog proizvođača. Često je popularnost nekog hibrida uzrok mnogih pogrešnih odluka farmera, a samim tim i ne postizanja očekivanog prinosa i profita.

Tablica za izračunavanje sklopa prema različitim rastojanjima redova i u redu

Rastojanje u redu u cm	Rastojanje između redova u cm			
	60 cm	65 cm	70 cm	75 cm
15	111.110	102.500	96.200	88.800
16	104.200	95.200	89.300	83.300
17	98.000	90.400	84.000	74.100
18	92.600	85.500	79.000	73.000
19	87.700	80.900	75.200	69.700
20	84.300	76.900	71.400	66.700
21	79.400	73.100	68.000	63.400
22	75.800	69.900	64.900	60.600
23	72.500	66.900	62.100	58.000
24	69.000	64.100	59.500	55.600
25	66.700	61.500	57.100	53.300
26	64.100	59.200	54.900	51.300
27	61.700	57.000	52.900	49.300
28	59.500	54.900	51.000	47.600
29	57.500	53.000	49.300	45.900
30	55.500	51.300	47.600	44.400
31	53.800	49.600	46.100	43.000
32	52.100	48.100	44.600	41.700
33	50.500	46.600	43.300	40.000
34	49.000	45.200	41.000	39.200
35	47.600	43.900	40.800	38.100
36	46.300	42.700	39.700	37.000
37	45.000	41.600	38.600	36.000
38	42.900	40.500	37.600	35.100
39	42.700	39.400	36.600	34.200
40	41.700	38.500	35.700	33.300
41	40.600	37.500	34.800	32.500
42	39.700	36.600	34.000	31.700
43	38.800	35.800	33.200	31.000
44	37.900	35.000	32.500	30.300
45	37.000	34.200	31.700	29.600

Srdan Cvetković,dipl.ing.poljoprivrede

Uloga i značaj malčiranja zemljišta

Malčiranje predstavlja prekrivanje zemljišta različitim organskim i sintetičkim materijalom. Nastiranje (malčiranje) zemljišta ima za cilj sprečavanje razvoja korova, poboljšanje vodnog i vazdušnog režima, uz manja kolebanja temperature zemljišta, povećanje organske materije u zemljištu što omogućava i veću aktivnost mikroorganizama. Sve to vodi povećanju plodnosti zemljišta i boljem rastu i razvoju biljaka. Na pokrivenom zemljištu smanjuje se broj zalivanja, ali zbog spoljašnjeg zagrevanja zemljišta veća je opasnost od mraza, te se malčiranje obavlja tek posle prolaska opasnosti od mraza. Malčiranjem se zemljište štiti od erozije izazvane vetrom i kišnim kapima, a veoma je značajno povećanje CO₂ u zoni biljaka.

Materijali koji prekrivaju zemljište, pored gore navedenog, sprečavaju isušivanje i pregrevanje od jakih sunčevih zraka i predstavljaju idealno stanište mnogim insektima i ostalim životinjama koje prolazeći kroz zemljište stvaraju sitnomrvičastu strukturu i prerađuju organski materijal.

Kao materijali za malčiranje u organskoj poljoprivredi mogu da se koriste:

1. Živi prekrivači zemljišta
2. Prirodni materijali za malčiranje
3. Veštački materijali za malčiranje

Prednosti malčiranja

Malčiranje ima veliki broj prednosti i nailazi na široku upotrebu pogotovo u organskom sistemu gajenja biljaka, a najčešće u proizvodnji povrtnarskih kultura. Samim tim, najznačajnija prednost nastiranja zemljišta u povrtarstvu je ranije sazrevanje plodova. Takođe, zbog manjeg kontakta sa zemljištem, plodovi su čistiji, kvalitetniji i smanjeno je propadanje zbog truleži.

Malčiranje različitim materijalima

Nastiranje se sve više primenjuje i na ratarske kulture, jer ono pozitivno utiče na strukturu, hemijska, fizička i biološka svojstva zemljišta. Kao što je ranije navedeno, na malčiranom zemljištu smanjuje se destruktivno delovanje kišnih kapi i ne dolazi do stvaranja pokorice što rezultira povoljnim vazдушnim režimom. Takođe, povoljno utiče i na vodni režim sprečavanjem isparavanja vode, te se na taj način i smanjuje potreba za zalivanjem.

Preko dana, malč sprečava gubitak toplote i suvišno zagrevanje, time se u zemljištu smanjuju razlike između dnevnih i noćnih temperatura. S obzirom da se malčiranjem popravljaju fizička svojstva zemljišta to direktno utiče na rad mikroorganizama odnosno na intenzivnije i brže razlaganje organske materije, popravljajući istovremeno i hemijska svojstva zemljišta. Veliki značaj malčiranja jeste sprečavanje rasta korova, smanjenje opasnosti od razvoja biljnih bolesti i sprečavanja nastanka erozije zemljišta. Zatim, smanjuje se ispiranje NO₃ (nitrat) u dublje slojeve, što doprinosi boljem iskorišćavanju azotnih đubriva a samim tim i mogućnost za zagađenje vodenih tokova azotom.

Koji su nedostaci malčiranja ?

- Ukoliko se malč ne primeni na odgovarajući način mogu se pojaviti određeni problemi:

-Ukoliko je sloj malča suviše debeo , može doći do prevelikog zadržavanja vode u predelu korena što ima za rezultat truljenje korena .

-Malč u dodiru sa korom biljke može izazvati truljenje i gljivična oboljenja .

-U nekim slučajevima nadzemni delovi stabla koji su pokriveni malčom mogu formirati površinske korenove.

-Manje je efikasan kod višegodišnjih korova.

-Na malčiranim zemljištima veća je opasnost od mraza jer slabija radijacija toplote iz zemljišta .

-Neki materijali koji se koriste za nastiranje zemljišta kao što je otkos trave , mogu dovesti do promene pH-vrednosti zemljišta ,te redovnom primenom istih može doći do ozbiljnog poremećaja koji je potrebno regulisati .

-Mogu se javiti neprijatni mirisi kao posledica rada anaerobnih bakterija .

Živi prekrivači zemljišta

Živi malč podrazumeva da se biljke gaje između redova primarnih kultura. Osim toga što imaju povoljan uticaj na zemljište, pojedine biljke služe i kao zaštita od bolesti i štetočina.

Bitno je da biljke koje se koriste kao živi malč ne predstavljaju konkurenciju glavnom usevu, imaju brz rast i dobro zatvaraju redove, ne sadrže seme koje se lako širi, lako se razgrađuju i jednostavne su za uzgoj.

Ove biljke se seju odmah po setvi (ako se vide redovi) ili sadnji glavnog useva, odnosno kada su učljivi redovi, odnosno kod povrća (krompir, vrežaste kulture) posle ogrtanja. Tokom vegetacije, biljke se zalivaju i prihranjuju uobičajeno kao i glavna kultura, a organski malč se posle postepeno razgrađuje u kvalitetno đubrivo.

Kopriva je veoma dobra kao živi malč, jer obogaćuje zemljište hranivima. Listovi *gaveza* su dobar izvor kalijuma, a biljka *buvač* je dobra u **zaštiti krompira i kupusnjača**. Od leguminoznih biljaka **grašak** je jedna od najčešće gajenih biljaka koje se seju kao živi malč jer se na njegovom korenu nalaze bakterije azotofiksatori (*Bacterium radicicola*) koje vežu azot iz vazduha te se na taj način njegovim zaoravanjem zemljište obogaćuje azotom. Kao živi malč mogu se još koristiti: *grahorica, detelina, repice, slačice* i dr.

Prirodni materijali za malčiranje

Najčešći organski materijali su: slama, strugotina, pokošena trava, biljni delovi, osušeno lišće, iglice četinara, novinski papir, kompost, treset, komina, paprat i dr.

Organski malčevi se tokom vremena razgrađuju putem mineralizacije organske materije, obogaćujući zemljište hranivima. Neophodno je s vremena na vreme dodavati nove količine organskog malča, jer se oni vremenom **razgrađuju**.

Slama se najčešće koristi kao materijal za nastiranje zemljišta u ratarskoj i povrtarskoj proizvodnji jer je ona dobar toplotni izolator, tako da temperatura zemljišta ispod slame može biti 5-8 oC niža od temperature zemljišta bez slame što ima posebno veliki značaj u letnjem periodu kada su temperature vazduha veoma visoke.

Takođe, slama dobro zadržava vodu, oko 2,5 l/m², razlaganjem obogaćuje zemljište organskom materijom i dobro guši korove. Preporučena količina je oko 10 cm.

Drveni opiljci poboljšavaju strukturu i aeraciju teških zemljišta, apsorpciju vode i vlage i smanjuju isparavanje. Dobro suzbijaju korove. Slično slami utiču na snižavanje temperature ispod malča. Smanjuju eroziju zemljišta i povećavaju sadržaj organske materije i humusa.

Nedostatak im je da prilikom razlaganja dovode do nepristupačnosti biljaka azotom te je potrebno dodavati azotna đubriva.

Velikih količina **lišća** koje u jesen prave problem, možemo se rešiti na dva načina i to stavljanjem u kompostnu gomilu gde će se brzo razgraditi u koristan kompost, ili prekrivanjem zemljišta u vidu malča.

Prilikom malčiranja suvim lišćem potrebno je voditi računa o debljini sloja (optimalna debljina je 5-8 cm), kao i o vrsti lišća.

Pokošena trava kao organski malč, obogaćuje zemljište azotom i organskom materijom. Ona se na zemljište stavlja prosušena (najmanje 1-2 dana), u takom sloju, jer u suprotnom, može doći do truljenja i privlačenja puževa. Hranljive materije iz trave su lako dostupne biljkama te ih one lako preuzimaju.

Pokošena trava je veoma pogodna pri uzgajanju paradajza i patlidžana jer organičava pucanje plodova, dok kod plodova ribizli i ogrozda sprečava njihovo opadanje.

Kompost osim što ima veoma važnu ulogu kao organsko đubrivo, može se koristiti i kao malč jer kao takav, greje zmljište, povećava njegovu plodnost i dobro guši korove. Preporučuje se njegova primena u sloju do 10 cm.

Novine i karton se mogu takođe koristiti u nastiranjju zemljišta jer dobro zadržavaju vlagu i guše korove.

Bitno je napomenuti da se **koriste obične novine, a ne obojeni magazini**. Preporučljivo je kartone ili novine stavljati direktno na zemljište, a preko toga slamu, strugotinu, travu ili drugi organski materijl, kako bi malč bio efikasniji u zadržavanju vode i suzbijanju korova.

PRIRODNI MATERIJAL ZA MALČOVANJE

VRSTA MALČA	DEBLJINA SLOJA (cm)	NAPOMENA
 Slama	5-10	Slama je dobra za biljke kojima prija kisela sredina. Najbolje je usitniti slamu zbog bolje pokrivanja.
 Košena trava	5-7	Vremenom dobije neprijatan miris i postane sluzava ali doprinosi hranjivosti bašte.
 Novine	1	Pri korišćenju vetar može da predstavlja problem. Novine se mogu kombinovati sa travom.
 Kompost	7-10	Obogaćuje zemljište, povećava plodnost i guši korove.
 Suvo lišće	5-8	Pomaže održavanju vlage zemljišta.
 Drveni opiljci	5-10	Potrebno je dodavati azotna đubriva.

VEŠTAČKI MATERIJAL ZA MALČOVANJE

VRSTA MALČA	DEBLJINA SLOJA (cm)	NAPOMENA
 Folija	0.1-0.3	Folije smanjuju uslove za nastanak sive truleži i fuzarionoznog uvenuća; postoji više vrsta folija;
 Papir	120	Papir postaje deo organskog đubriva nakon raspadanja.
 Agrotekstil	1	Agrotekstil štiti od grada, korova, insekata i vetra, i stabilizovan je protiv UV zračenja.

Veštački materijali za malčiranje

U organskoj poljoprivredi se mogu uspešno koristiti bela, tamna ili dvostrano različito obojena folija, najčešće crna folija ili agrotekstil, a najbolje one koje se razrađuju pod uticajem sunca, a u zemljištu podležu enzimatskoj razgradnji.

Osnovna uloga folija je:

- **zaštita od niskih i visokih temperatura** (zavisno od materijala od koje su napravljane)
- **zaštita od korova**, naime, pod uticajem sunčeve svetlosti preko polietilenskih prozračnih folija zemljište se zagreva podstičući seme korova na nicanje, te zbog visoke temperature, mlad ponik korovas uginjava.

Ukoliko se kao malč koriste UV apsorbujuće folije za nastiranje, smanjuju se uslovi za nastanak sive truleži i fuzarionoznog uvenuća. Folije se lako uklanjaju sa polja a ima i onih koje se vremenom razgrađuju.

Crna malč folija je najčešće u upotrebi. Ona propušta mali deo ultraljubičastog, vidljivog i infracrvenog dela spektra (4%), čime se postiže manji porast temperature zemljišta ispod nje. Prednost ove folije ogleda se u uštedi vode (do 50%, pri navodnjavanju sistemom „kap po kap”), sprečavanju rasta korova, omogućavanju više ugljen-dioksida za biljke (kroz otvore na foliji), kao i bolje fitosanitarne uslove.

Ova folija je debljine od 15-30 mikrona, a kada ima fabrički načinjene otvore (u zavisnosti od vrste na rastojanju 50x30, 60x40, 60x30), debljina joj je 20 mikrona.

Može se primenjivati i za malčovanje biljaka koje imaju snažan porast ili višegodišnjeg bilja u rasadnicima ukrasnog šiblja, listopadnog drveća i četinarara, kada im je osnovni zadatak potpuna zaštita od korova. Ove folije se zbog svojih dobrih osobina i dugovečnosti mogu koristiti do pet godina.

Crno-bela folija ima izuzetno visoku refleksiju svetlosnog i toplotnog zračenja, čime se omogućava gajenje useva u toplijem delu vegetacione sezone, obezbeđujući optimalne vodno-vazdušne i termičke osobine, što za rezultat ima adekvatnu mikrobiološku aktivnost i visoku pristupačnost makro i mikro elemenata.

Za gajenje nekih vrsta u vansezonskom periodu kao što su paradajz i paprika neophodna je jaka refleksija svetlosti, s tim da je neophodno grejanje prizemnog sloja u zoni svakog reda. Ova folija, takođe, ima repelentno dejstvo na vaši i belu mušicu.

Srebrna-braon malč folija ima osobine dobre provodljivosti, dok srebrna boja (lice folije) doprinosi smanjenju napada lisnih vaši, bele mušice i crvenog pauka iz razloga što reflektovana difuzna svetlos „zbunjuje” (repelentni uticaj) insekte (menja pravac leta).

Crveno-mrka folija se najčešće primenjuje kod paradajza i salate jer dobro reguliše temperaturu, a spektar difuzne svetlosti ubrzava zrenje (10-14 dana ranije).

Žuta folija se koristi u proizvodnji industrijskog povrća na otvorenom polju kada se očekuje jak napad vašiju, tripsa ili bele mušice, jer žuta malč folija deluje blokirajući (svojim spektralnim sastavom difuzne svetlosti) na ishranu i razmnožavanje ovih štetočina.

Malč papir se takođe najčešće primenjuje u povrtarstvu, dovoljno je elastičan, najčešće širine 120 cm, nastire se iz rolne (mašinski ili ručno) na zemljište, a rubovi (20cm) prekriju se zemljom. Malč papir je bez štetnih bioloških i hemijskih supstanci. Malč papir se na kraju vegetacije raspadne i obradom se unosi u zemljište, te na taj način čini deo organskog đubriva.

Agrotekstil predstavlja polipropilenski sintetički materijal male mase i velike elastičnosti, što omogućuje lako korišćenje i manipulaciju, a stabilizovan je protiv UV zračenja.

Polaze se preko useva na otvorenim poljima, dnosno zatvorenim površinama, čime ubrzava njihov rast, obezbeđuje zaštitu od mraza, niskih temperatura, insekata i korova.

Agrotekstil ima veliki broj prednosti i to:

- ispod agrotekstila se smanjuje kolebanje temperature jer se zemljište ispod njega u toku dana zagreva, a noću sporije hladi;
- tokom navodnjavanja kapi vode od zalivanja kišenjem polako prolaze kroz mikropore na tkanini i ravnomerno kvase biljke i zemljište;
- kiša se na njemu ne zadržava, ne apsorbuje vodu, tako da je odmah suv;
- delimična propustljivost sprečava štetni efekat obilnih kiša i pljuskova;
- zemljište se ispod njega postepeno suši i nema stvaranja pokorice;
- pošto je bele boje, za svetlo je propustljivo, tako da 90% sunčevih zraka prolazi kroz njega i ne remeti se normalan rast prekrivenih biljka;
- sprečava gubitak toplote i vlage u najdelikatnijoj fazi rasta biljaka i zato je adekvatan kod ranije sadnje biljaka;
- može da posluži i kao zaštita od grada;
- štiti mlade biljke od vetrova i ptica, kao i od većih insekata;
- dobro štiti od korova;

Na tržištu postoji više naziva za agrotekstil, kao što je agril, lutrasil, kovertin...

U odnosu na malč folije, agrotekstil ima duži vek trajanja i ekonomski se vrlo brzo isplati ulaganje. Može se koristiti u plastenicima u toku zimske sezone i proleća, kao i na otvorenim poljima u toku ranog proleća.

Malč ima uticaj i na albedo zemljišta, zatim održavanje CO₂ u vazduhu neposredno oko biljke, smanjenje vlažnosti vazduha i štiti zemljište od UV zračenja.

S obzirom da tehnika primene plastične folije podrazumeva sistem „kap po kap“, hranljive materije se fertigacijom unose u sistem i precizno dovode do korenovog sistema čime se i gubitak hranljivih materija svodi na minimum.

Valentina Aleksić, dipl.ing. melioracija zemljišta i voda

Obaveza plaćanja doprinosa od strane lica koje ima registrovano poljoprivredno gazdinstvo

Lice koje ima registrovano poljoprivredno gazdinstvo obveznik je doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, a obveznici doprinosa ne mogu biti oslobođeni obaveze plaćanja doprinosa.

(Mišljenje Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, br. 117-00-00730/2016-07, od 15.4.2016. godine)

“Prema odredbi člana 10. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (“Sl. glasnik RS”, br. 34/2003, 64/2004 – odluka USRS, 84/2004 – dr. zakon, 85/2005, 101/2005 – dr. zakon, 63/2006 – odluka USRS, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014 i 142/2014), obavezno osigurana lica u smislu ovog zakona jesu:

- 1) zaposleni
- 2) lica koja samostalno obavljaju delatnost
- 3) poljoprivrednici.

Prema odredbi člana 13. Zakona osiguranici poljoprivrednici jesu lica koja se bave poljoprivrednom delatnošću kao nosioci poljoprivrednog domaćinstva, članovi poljoprivrednog domaćinstva, nosioci porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, članovi porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ili članovi mešovitog domaćinstva, ako nisu osiguranici zaposleni ili osiguranici samostalnih delatnosti, korisnici penzije ili nisu na školovanju. Poljoprivrednim domaćinstvom, porodičnim poljoprivrednim gazdinstvom, odnosno mešovitim domaćinstvom u smislu ovog zakona smatra se zajednica života, privređivanja i trošenja prihoda, bez obzira na srodstvo između njegovih članova, na poljoprivrednom domaćinstvu, odnosno gazdinstvu sa najmanje 0,5 hektara poljoprivrednog zemljišta odnosno s manje od 0,5 hektara poljoprivrednog zemljišta, drugog zemljišta ili građevinske celine na kojem se obavlja stočarska, povrtarska ili vinogradarska proizvodnja, uzgoj ribe, gajenje pečuraka, puževa, pčela i drugi uzgoj ili gajenje.

Prema odredbi člana 64. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje obveznici doprinosa ne mogu biti oslobođeni obaveze plaćanja doprinosa.”

Dragan Kolčić, dipl.ing.agroekonomije

Poštovani Poljoprivredni Proizvođači

Posetite internet stranicu www.agroponuda.com a u koliko Vi želite da ponudite svoj proizvod na prodaju obratite se nama . **Poljoprivredna Stručna i Savetodavna Služba „POLJOSERVIS“ d.o.o. Knjaževac sa sedištem u ulici Knjaza Miloša br. 75 , 19350 Knjaževac ili tel.019/730-888**

KONTAKTIRAJTE
SVOG SAVETODAVCA
I OBJAVITE PONUDU
VAŠIH PROIZVODA!

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Savetodavci Poljoservis-a su ovom kvartalu objavili ukupno **34** agroponude , od kojih su objavljene po sledećim oblastima :

Oblast poljoprivredne proizvodnje	Broj ponuda
Povrtarstvo	5
Ratarstvo	9
Voćarstvo	2
Stočarstvo	18
UKUPNO	34

www.stips.minpolj.rs

**Cene voća i povrća - kvantitativne pijace u Srbiji
za period 20.- 26.03.2017. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Krajevno	NIŠ	Novi Sad	Subotica
Banana (Banana)	123	130		130	
Grejpfrut (Grapefruit)	100	110		130	
Jabuka-Ajdarod (Apples-kared)	40				
Jabuka-Delicious /latni (Apples-Delicious)	55				
Jabuka-Green Smith (Apples-Green Smith)	50				
Jabuka ostala (Apples-other)	65	60		40	
Kivi (Kiwi)	160				
Kruška (Pear)	180			175	
Liman (Lemon)	145	140		150	
Mandarina (Tangerine)	110	110		130	
Nar (Pomegranate)	220				
Orah (Walnut)	600				
Pomeranč (Orange)	105	90		130	
Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Krajevno	NIŠ	Novi Sad	Subotica
Umrakli (Umacki)	190		220		
Češnja (Leek)	25	30	35	150	
Kartof (Cauliflower)	140	120	160	120	
Kračavač saladni (Cucumber for salad)	120	140	160	150	
Krompir (Potato)	30	30	30	30	
Kupus (Cabbage)	25	30	35	30	
Luk beli (Garlic)	550	500	550	500	
Luk crni mladi (Spring onion)	20		15	40	
Luk crni (Onion)	25	30	40	30	
Paprika ostala (Pepper other)	300		350	250	
Paradajz (Tomato)	170		180	120	
Pasulj-beli (Beans white)	210	250	230	220	
Prasiluk (Leek)	80	80	80	100	
Repa (Rutabaga)	35		25	70	
Španac (Spinach)	80		50	200	
Tikvica (Zucchini)	140		150	150	
Zelena salata-korned (Lettuce-picev)	33		25	40	
Šargarepa (Carrot)	40	40	45	50	

Cene voća - zelene pijače u Srbiji za period 20. – 26.03.2017. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										KOLYODUMI						DOMTAJANKE GRNE							
	Beograd Kalenik	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sozbor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIA	CENTRALNA SRBIJA	SRBIA	VOJVODINA	
Banana (Banana)	150	140	120	130	150	150	140	140	150	130	140	130	135	150	130	110	100	100	150	150	150	150	150	150
Grozdje (Grapfruit)	150	140	200	190	140	150	150	150	150	150	150	150	140	180	200	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Jabuka-Aldared (Apples- Aldared)	80	50	40	60	60	90	60	50	100	95	50	50	40	50	60	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Jabuka-zlati dešes (Apples- Golden Delicious)	80	60	40	40	60	60	60	50	150	40	50	50	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
Jabuka-Greni Smit (Apples- Granny Smith)	80	60	60	60	60	60	60	50	40	40	35	60	50	70	80	50	30	30	30	30	30	30	30	30
Jabuka ostala (Apples-other)	250	250	120	160	160	160	120	160	140	120	120	140	110	250	200	200	200	200	200	250	250	250	250	250
Kivi (Kivi)	250	200	150	200	200	200	200	200	200	200	200	200	100	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Kruška (Pear)	300	170	150	170	160	160	160	160	150	140	160	160	140	180	150	150	150	150	150	160	160	160	160	160
Limon (Lemon)	300	140	150	130	150	150	150	150	150	120	150	150	140	140	140	140	130	130	130	150	150	150	150	140
Mandarina (Tangerine)	300	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Mar (Pomegranate)	900	900	1500	600	900	750	800	750	750	750	900	800	800	800	1000	800	800	800	800	800	800	800	800	800
Oran (Orange)	150	130	80	80	120	120	120	120	130	80	120	120	150	130	90	120	120	120	120	120	120	120	120	120

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 20.- 26.03.2017. godine

Jedinka mere (kg)/kg	CENTRALNA SRBIJA												KONKORNA					DOKUPARNE CENE					
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	MIT	Pirot	Pozarevac	Šmederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Brokoli (Broccoli)	250	250	300	240	300	250	300	280		240	250	400		150	170					250	250		
Čukula (Beet)	80	70	50	50	50	50	60	50	50	50	50	50	70	70	40	50	40	60	60	50	50	70	70
Karfiol (Cauliflower)	200	150	300		150	250	200	250	220	190		150	160	400	200			120					120
Kračavao-salati (Cucumber for salad)	200	200	180		170	250	200	200	180			200		190						200	200		
Krompir (Potato)	80	70	40	40	80	40	50	40	40	40	40	40	30	60	80	40	30	30	30	40	40	40	30
Kupus (Cabbage)	60	60	30		50	40	50	50	50			50	60	45	30				50	50	50		50
Luk bel (Garlic)	700	600	400	750	700	600	600	400	450	600	600	650	590		700	500				600	600		
Luk crni-mali (Spring onion)	30	40		25	25	25	30	30	30	20	35	35	40		60	40	40	40	40	30	30	40	40
Luk crni (Onion)	80	60	60	35	60	200	50	40	40	50	40	50	40	50	90				40		90	40	40
Paprika-čokolj (Pepper-ohrer)	400	400	300		300				300			450	400							400			
Paradajz (Tomato)	220	200	180		250	220	200	190	200			200	450	160				180		200	200		
Pasulj-beli (Beans white)	400	300	200	220	300	280	300	270	200	280	290	300	300		300	220			250	300	300	300	300
Prasluk (Leek)	100	120	100		100	150	100	120	130	100	100	120			100				100	100	100		100
Rotkula (Radish)	60	60	30	30	60	30	30	60	40	30	35	45	60		60	60		40	60	60			60
Španać (Spinach)	100	100		90	100	70	100	100	100	100	100	120	200		160			120	100	100	100		100
Štikica (Zucchini)	200	200	250	200	250	200	220	200	200			180	200		220			220		200	200		200
Zelena salata-roman (Lettuce-pleasa)	60	50	40	50	30	40	40	50	30	30	40	50	50	40	50	40		50	40	50	50		50
Šargarepa (Carrot)	80	70	50	50	60	60	60	50	50	50	50	50	50	50	100	50		40	50	50	50		50

Klasične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 20. – 26.03.2017. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Grad Beograd	Braničevski	Pešijski	Mačvanski	Nišavski	Pirotski	Podunavski	Ruški	Zajčarski	Moravički	Šumadijski	Južno-bački	Južno-banatski	Severno-bački	Srednjo-banatski	Sremski	Dominantna cena- Srbija	
Bovci	>500kg	HF	220																	
Bovci	>500kg	SM	240		240	235	230	220	220	210		240				250				240
Ovčice	sva težine	sva rase								180			150							
Jagnjaci	sva težine	sva rase		290	230	270	250	230	230	280			280	280	280	230	270			270
Junaci	350-480kg	sva rase			240	220					230									
Junaci	>480kg	sva rase		230				240				240	220	220	220	220				220
Koza za čanje	sva težine	SM		150		170		150	160	160	120	140	155							150
Koza za klinje	>130kg	sva rase		120		120		130	130		80		110			90				120
Ovca	sva težine	sva rase		110		150		150	150	120			125							150
Prasad	16-25kg	sva rase	260	200	270	200	200	250	250	260	180		230			240				
Telet	80-160kg	SM		350				360	350	450	410	420	440							390
Toplenjaci	80-120kg	sva rase	165	140	400	150	150	150	150	150	100		160	155	140	155				150
Toplenjaci	>120kg	sva rase		130		140		140	140	135	90		130			130				130

